

opracowała Monika Woźniak

BIBLIOGRAFIA POLSKICH PRAC NA TEMAT PRZEKŁADU AUDIOWIZUALNEGO

Poniższe zestawienie jest próbą zebrania (opublikowanych) prac polskich autorów na temat przekładu audiowizualnego. Ze względu na dość płynną definicję tego pojęcia zdecydowano się wymienić tylko teksty dotyczące bezpośrednio specyfiki tłumaczenia przekazów audiowizualnych, dlatego pominięte zostały m.in. publikacje na temat przekładu teatralnego i przekładu komiksów oraz artykuły analizujące warstwę słowną filmów od strony czysto językowej lub literackiej.

- Belczyk Arkadiusz. 2007. *Tłumaczenie filmowe*, Witkowiec: Dla szkoły.
- Berezowski Leszek. 2004. *Skąd się biorą polskie tytuły amerykańskich filmów*, w: O. i W. Kubińscy (red.), *Przekładając nieprzekładalne II*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 313–323.
- Bogucki Łukasz. 2004a. *A Relevance Framework for Constraints on Cinema Subtitling*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- 2004b. *Relewancja jako ograniczenie w procesie tworzenia napisów*, *JoSTrans* 01, 69–85.
- 2004c. *The Pragmatics of Screen Translating*. *The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring as a Case in Point*, w: P. Cap, P. Stalmaszczyk, *Research in Language II*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 127–136.
- 2005. *Pragmatic Considerations in Translating Films*, w: P. Cap (red.), *Pragmatics Today*, (Łódź Studies in Language, t. 12), Frankfurt am Main: Peter Lang, 139–156.
- 2007. *Subtitled, Dubbed or Voiced-Over? Choices in Audiovisual Translation*, w: M. Thelen, B. Lewandowska-Tomaszczyk (red.), *Translation and Meaning 7, Proceedings of the Maastricht Session of the Fourth International Maastricht – Łódź Duo Colloquium on Translation and Meaning*, Maastricht: Hogeschool Zuyd/ Maastricht School of Translation and Interpreting, 481–486; również w: B. Lewandowska-Tomaszczyk, T. Płudowski, D.V. Tanno (red.), *The Media and International Communication*, Frankfurt am Main: Peter Lang, 419–427.

- Garcarz Michał. 2003a. *Alternative Movie That Contains Derogatory Terms. How to Translate Them*, w: H. Miatliuk, K. Bogacki, H. Komorowska (red.), *Problemy lingwistyki i nauczanie języków obcych*, Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, 147–159.
- . 2003b. *Do Translators Avoid Slang, Swearing or Untranslatability? Selected Translation Techniques Used in the Translations of Gridlock'd*, w: R. Sokolowski, H. Duda (red.), *Warsztaty translatorskie/Workshop on Translation III*, Lublin-Ottawa: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego & Slavic Research Group University of Ottawa, 51–69.
- . 2004a. *Tłumaczenie – zmaganie z tekstem. Analiza technologii przekładu filmowego w oparciu o dwa tłumaczenia filmu Wieczna miłość*, w: P. P. Chruszczewski (red.), *Aspekty współczesnych dyskursów*, Kraków: Tertium 5:1, 85–112.
- . 2004b. *Tłumaczenie Draculi, filmu Francisa Forda Coppoli, jako przykład skutecznej walki o zgodność przekładu z oryginałem*, w: A. Bartoszewicz (red.), *Acta Neophilologica VI*, Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 69–80.
- . 2005a. *The 'Unexpected Gifts' of the Translation Process. The Intercultural Aspects of Selected Translations*, w: D. Cmeciu, S. Avădanei (red.), *Cultural Perspectives*, Bacău: Bacău University Press, 138–149 (współautor: P. P. Chruszczewski).
- . 2005b. *Dubbing as a Film Translation Method*, w: A. Korzeniowska, M. Grzegorzewska (red.), *Relevance Studies in Poland I*, Warszawa: Uniwersytet Warszawski, 219–233.
- . 2006a. *Translating Films in Polish*, w: L. Desblache (red.), *JoSTrans 5* [www.jostrans.org], 110–119.
- . 2006b. *Talking Movies – A Cinematological Analysis of Film Discourse*, w: P.P. Chruszczewski, M. Garcarz, T.P. Górski (red.), *At the Crossroads of Linguistic Sciences*, Kraków: Tertium, 455–465.
- . 2006c. *Tłumaczenie telewizyjne w Polsce. Teoria przekuta w praktykę*, w: A. Pławski, L. Zieliński (red.), *Medius Currens I*, Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Toruńskiego, 97–108 (współautor: Piotr A. Majewski).
- . 2006d. *Przekład – promocja kultury i języka. Utrata tożsamości tekstu na przykładzie tłumaczenia filmu Janosik na język angielski*, w: J. Konieczna-Twardzikowa, M. Filipowicz-Rudek (red.), *Między oryginałem a przekładem*, t. XI: *Nieznanne w przekładzie*, Kraków: Universitas, 289–310.
- . 2007a. *Przekład slangu w filmie. Polskie przekłady filmów amerykańskich na język polski*, Kraków: Tertium.
- . 2007b. *The Original Enriched by the Translation. Theoretical Analysis of Voice-over – the Most Film Translation Method in Poland*, w: Z. Paunivicić, K. Rasulić, I. Trobojević (red.), *English Language and Literature Studies. Interfaces and Integrations II*, Beograd: Belgrade University, 341–361.
- Gumul Ewa. 2005. *O grze słów w przekładach list dialogowych Latającego Cyrku Monty Pythona*, w: P. Fast (red.), *Kultura popularna a przekład*, Katowice: Śląsk, 65–79.

- Hendrykowski Marek. 1984. *Z problemów przekładu filmowego*, w: E. Balcerzan (red.), *Wielojęzyczność literatury i problemy przekładu artystycznego*, Wrocław: Ossolineum, 243–259.
- Janikowski Przemek. 2005. *Dobry polski Szrek. Wrażliwość kulturowa tłumacza w rękach magnatów popkultury*, w: P. Fast (red.), *Kultura popularna a przekład*, Katowice: Śląsk, 39–48.
- Loska Krzysztof. 2007. „Benshi” jako współautor filmu, „Kwartalnik Filmowy” 57, 59–65.
- Malinowski Rubio María Paola. 2005. *Cuando texto e imagen aparecen juntos? Quién „Ueva la palabra” en la traducción? (Kto rządzi przekładem, gdy się pojawiają razem tekst i obraz?)*, w: U. Kropiwiec, M. Filipowicz-Rudek, J. Konieczna-Twardzikowa (red.), *Między oryginałem a przekładem*, t. X: *Między tekstem a obrazem. Przekład a telewizja, reklama, teatr, film, komiks, Internet*, Kraków: Księgarnia Akademicka, 157–167.
- Sobolczyk Piotr. 2005. „Yerma” na polskim stole (mikserskim). *Przekład literacki w filmie*, w: U. Kropiwiec, M. Filipowicz-Rudek, J. Konieczna-Twardzikowa (red.), *Między oryginałem a przekładem*, t. X: *Między tekstem a obrazem. Przekład a telewizja, reklama, teatr, film, komiks, Internet*, Kraków: Księgarnia Akademicka, 67–82.
- Szarkowska Agnieszka. 2005a. *The Power of Film Translation*, „Translation Journal” 9/2, <http://accurapid.com/journal/32film.htm>
- . 2005b. *What is Relevant in Audiovisual Translation?*, w: A. Korzeniowska, M. Grzegorzewska (red.), *Relevance Studies in Poland 2*, Warszawa: Instytut Anglistyki Uniwersytetu Warszawskiego: 233–245.
- Szczerbowski Tadeusz. 2005. *Reklama jako przekład polisemiotyczny*, w: U. Kropiwiec, M. Filipowicz-Rudek, J. Konieczna-Twardzikowa (red.), *Między oryginałem a przekładem*, t. X: *Między tekstem a obrazem. Przekład a telewizja, reklama, teatr, film, komiks, Internet*, Księgarnia Akademicka, Kraków, 123–131.
- Tatarczuk Aneta. 2005. *Stosowanie zdrobnień w przekładzie dubbingowym w animowanych komediach dla dzieci*, w: M. Piotrowska (red.), *Język trzeciego tysiąclecia III*, t. 2: *Konteksty przekładowe*, Kraków: Tertium, 331–338.
- Tomaszkiewicz Teresa. 1993a. *Les Opérations linguistiques qui sous-tendent le processus de sous-titrage des films*, Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
- . 1993b. *Transmission du sens de l'interaction conversationnelle transcrite en forme de sous-titres filmiques*, w: Z. Darski, J. Vetulani (red.), *Sprache – Kommunikation – Informatik. Akten des 26 Linguistischen Kolloquiums*, Tübingen: Niemeyer, 773–779.
- . 1993c. *Construction du sens dans l'interaction conversationnelle transcrite en forme de sous-titres filmiques*, w: G. Hilty, *Actes du XXe Congrès International de Linguistique et Philologie Romanes*, Tübingen: Basel Francke, 275–288.
- . 1993d. *Passage du code oral au code écrit pendant le sous-titrage des films de fiction*, w: *Studia Universitatis Babeş-Bolyai. Philologia* 2–3, Cluj-Napoca, 165–179.
- . 1995a. *Trilogue dans le cinéma sous-titré*, w: C. Kerbrat-Orecchioni, Ch. Plantin (red.), *Le trilogue*, Lyon: Presses Universitaires, 161–186.

- 1995b. *La hiérarchisation de l'information sur l'exemple de l'opération de sous-titrage des films*, w: P. Baerentsen (red.), *Aspekte der Sprachbeschreibung*, Tübingen: Niemeyer, 247–250.
- 1997a. *Dialogues de films sous-titrés: code oral ou code écrit?*, w: D. Luzzati i in. (red.), *Le Dialogique*, Bern, Berlin, Frankfurt/M, New York, Paris, Wien: Peter Lang, 144–157.
- 1997b. *Reprises, corrections, reformulations dans les dialogues filmiques sous-titrés*, w: J. Sypnicki (red.), *Polysémie, Synonymie, Antonymie. Relations dans le lexique. Aspect théoriques et applicatifs*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 144–156.
- 1998a. *Traduction dans les mass-médias*, w: S. Puppel (red.), *Scripta Manent*, Poznań: UAM, 229–242.
- 1998b. *L'économie discursive dans le cinéma sous-titré*, w: *Atti del XXI Congresso Internazionale di Linguistica e Filologia Romanza*, Tübingen: Niemeyer, t. IV.
- 2000a. *Tłumaczenie filmowe*, w: U. Dąbska-Prokop (red.), *Mala encyklopedia przekładoznawstwa*, Częstochowa: Edukator, 247–252.
- 2000b. *Kształcenie tłumaczy na potrzeby komunikacji audiowizualnej*, w: A. Setkowicz (red.), *O nauczaniu przekładu*, Warszawa: TEPiS, 247–252.
- 2000c. *Relations entre le verbal et le visuel dans les communications aux masses en vue d'une économie discursive*, w: *Les effets du sens. Actes du XXII Congrès International de Linguistique et de Philologie Romanes*, t. VIII, Tübingen: Niemeyer, 167–175.
- 2000d. *Le sens et l'information à transmettre dans la traduction des messages verbo-visuels*, „*Studia Romanica Posnaniensia*” XXV/XXVI, 305–316.
- 2000e. *Relacje czasowe w komunikacji wizualnej*, „*Konspekt. Pismo Akademii Pedagogicznej w Krakowie*” 4, 36–42.
- 2000f. *Préforme et la traduction*, w: U. Dąbska-Prokop (red.), *Teoria i praktyka tłumaczenia: dzieje i perspektywy*, Częstochowa: Edukator, 181–190.
- 2001a. *La structure des dialogues filmiques: conséquences pour le sous-titrage*, w: J. Ballard, *Oralité et traduction*, Arras: Artois Presses Université, 381–400.
- 2001b. *Transfert des références culturelles dans les sous-titres filmiques*, w: Y. Gambier, H. Gottlieb (red.), *(Multi)Media Translation*, Amsterdam/ Filadelfia: Benjamins, 237–249.
- 2001c. *Ambiguïté des messages visuels*, w: P. Bogaards, J. Rooryck, P. J. Smith (red.), *Quitte ou Double Sens. Articles sur l'ambiguïté offerts à Roland Landheer*, Amsterdam, New York: Rodopi, 345–362.
- 2002. *Stereotypowe wyrażenia rytualne i ich tłumaczenie w mass-mediach*, w: E. Skibińska, M. Cieński (red.), *Język – Stereotyp – Przekład*, Wrocław: Dolnośląskie Wydawnictwo Edukacyjne, 241–252.
- 2003. *Temporalité des messages visuels*, w: W. Banyś, L. Bednarczuk, K. Polański, *Etudes linguistiques romano-slaves offertes à Stanisław Karolak*, Kraków: Edukacja, 479–490.
- 2006a. *Przekład audiowizualny*, Warszawa: PWN.

- 2006b. *La traduction intersémiotique fait-elle partie de la traductologie?*, w: J. Peeters (red.), *La traduction de la théorie à la pratique*, Rennes: Presses Universitaires, 159–168.
- 2006c. *La traduction intersémiotique ou comment traduit-on des images?*, w: *Neophilologica* 18, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 70–81.
- 2006d. *El lugar de la traducción intersemiótica dentro de los estudios de traducción*, w: A. Bueno Garcia, R. Anguiano Pérez, C. Andrada Rafael (red.), *Inter-semiótica y traducción. Traducción y signos no lingüísticos*, Biblioteca Electrónica de la EXCMA, Diputación provincial de Soria 10.
- Wolańska-Zasępa Izabela. 2005. *Przekład wulgaryzmów i kolokwializmów w filmie*, w: U. Kropiwek, M. Filipowicz-Rudek, J. Konieczna-Twardzikowa (red.), *Między oryginałem a przekładem*, t. X: *Między tekstem a obrazem. Przekład a telewizja, reklama, teatr, film, komiks, Internet*, Kraków: Księgarnia Akademicka, 82–88.
- Żak Elżbieta. 2005. *Przekład filmowy a przekład poetycki na podstawie tłumaczenia rosyjskiego tekstu piosenki Гопод*, w: M. Piotrowska (red.), *Język trzeciego tysiąclecia III*, t. 2: *Konteksty przekładowe*, Kraków: Tertium, 339–348.